

Teismo praktikos rinkinys

TEISINGUMO TEISMO (penktoji kolegija) SPRENDIMAS

2022 m. kovo 10 d.*

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Teisė laisvai judėti ir apsigyventi valstybių narių teritorijoje – SESV 21 straipsnis – Direktyva 2004/38/EB – 7 straipsnio 1 dalies b punktas ir 16 straipsnis – Valstybės narės pilietis vaikas, gyvenantis kitoje valstybėje narėje – Išvestinė vieno iš tėvų, faktiškai globojančio vaiką, teisė gyventi šalyje – Visaverčio sveikatos draudimo reikalavimas – Vaikas, turintis teisę nuolat gyventi šalyje dalį iš atitinkamų laikotarpių“

Byloje C-247/20

dėl *Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland)* (Šiaurės Airijos socialinės apsaugos bylų apeliacinis teismas, Jungtinė Karalystė) 2020 m. kovo 11 d. sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2020 m. balandžio 7 d., pagal SESV 267 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

VI

prieš

The Commissioners for Her Majesty's Revenue and Customs

TEISINGUMO TEISMAS (penktoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas E. Regan, ketvirtosios kolegijos pirmininkas C. Lycourgos, teisėjai I. Jarukaitis, M. Ilešič (pranešėjas) ir A. Kumin,

generalinis advokatas G. Hogan,

kancleris A. Calot Escobar,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį,

išnagrinėjęs pastabas, pateiktas:

- VI, iš pradžių atstovaujamo QC R. Drabble ir *solicitor* M. Black, vėliau QC R. Drabble ir *solicitors* C. Rothwell bei S. Park,
- Norvegijos vyriausybės, atstovaujamos K. Moe Winther, L. Furuholmen, T. Hostvedt Aarthun ir T. Midttun Tobiassen,

* Proceso kalba: anglų.

– Europos Komisijos, atstovaujamos E. Montaguti ir J. Tomkin,

susipažinęs su 2021 m. rugsėjo 30 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

- 1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas dėl SESV 21 straipsnio ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimoms narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikinančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB (OL L 158, 2004, p. 77; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 5 t., p. 46; klaidų ištaisymas OL L 229, 2004, p. 35), 7 ir 16 straipsnių išaiškinimo.
- 2 Šis prašymas pateiktas nagrinėjant VI ir *Commissioners for Her Majesty’s Revenue & Customs* (Mokesčių ir maitų administratorius, Jungtinė Karalystė) (toliau – HMRC) ginčą dėl VI teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje laikotarpiams nuo 2006 m. gegužės 1 d. iki 2006 m. rugpjūčio 20 d. ir nuo 2014 m. rugpjūčio 18 d. iki 2016 m. rugsėjo 25 d. ir už šiuos laikotarpius gauti mokesčio kreditą dėl išlaikomo vaiko ir šeimos išmokas.

Teisinis pagrindas

Sąjungos teisė

Direktyva 2004/38

- 3 Direktyvos 2004/38 1, 2, 10 ir 18 konstatuojamosios dalys suformuluotos taip:
 - „(1) Sąjungos pilietybė kiekvienam Sąjungos piliečiui suteikia pirminę [pagrindinę] ir asmeninę teisę laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, taikant Sutartyje ir jai vykdyti patvirtintose priemonėse nustatytus apribojimus ir reikalavimus.
 - (2) Laisvas asmenų judėjimas sudaro vieną iš pagrindinių vidaus rinkos, kuri yra teritorija be vidaus sienų, kurioje laisvė užtikrinta pagal Sutarties nuostatas, laisvių.
- <...>
- (10) Tačiau savo teisėmis gyventi [šalyje] besinaudojantys asmenys neturėtų tapti nepagrįsta našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai per pradinį gyvenimo joje laikotarpį. Todėl Sąjungos piliečių ir jų šeimoms narių teisė gyventi šalyje ilgesnį kaip trijų mėnesių laikotarpį turėtų būti suteikiama taikant tam tikrus reikalavimus.

<...>

- (18) Siekiant, kad nuolatinio gyvenimo šalyje teisė būtų tikras integravimosi į priimančiosios valstybės narės visuomenę variklis, kartą ją suteikus, nebeturėtų būti keliami jokie reikalavimai.“
- 4 Pagal Direktyvos 2004/38 1 straipsnio a ir b punktus ši direktyva reglamentuoja Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių naudojimąsi teise laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje ir nuolatinio gyvenimo valstybių narių teritorijoje teise.
- 5 Šios direktyvos 2 straipsnyje „Apibrėžimai [Apibrėžtys]“ nustatyta:
- „Šioje direktyvoje:
- 1) „Sąjungos pilietis“ – tai bet kuris asmuo, turintis valstybės narės pilietybę;
 - 2) „šeimos narys“ – tai:
 - a) sutuoktinis;
 - b) partneris, su kuriuo Sąjungos pilietis sudarė registruotą partnerystę, remiantis valstybės narės teisės aktais, jei priimančioji valstybė narė traktuoja registruotą partnerystę kaip lygiavertę santuokai ir laikantis atitinkamuose priimančiosios valstybės narės teisės aktuose nustatytų reikalavimų;
 - c) piliečio ir sutuoktinio ar partnerio pagal b punkto apibrėžimą tiesioginiai palikuonys, kuriems nesukakę 21 metų amžiaus, arba išlaikytiniai;
 - d) piliečio ir sutuoktinio ar partnerio pagal b punkto apibrėžimą išlaikomi tiesioginiai giminaičiai, esantys aukščiau pagal giminystės liniją;
- <...>“
- 6 Minėtos direktyvos III skyriaus 6–15 straipsniuose įtvirtintos nuostatos, susijusios su teise gyventi šalyje.
- 7 Minėtos direktyvos 7 straipsnio „Teisė gyventi šalyje ilgiau kaip tris mėnesius“ 1 ir 2 dalyse numatyta:
- „1. Visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės šalyje [teritorijoje] ilgiau kaip tris mėnesius, jeigu jie:
- a) yra darbuotojai ar savarankiškai dirbantieji priimančiojoje valstybėje narėje; arba
 - b) turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai[,] ir turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje; arba
 - c) – yra priimti į privačią arba valstybinę instituciją, akredituotą ar finansuojamą priimančiosios valstybės narės pagal savo įstatymų ar kitų teisės aktų praktiką, turėdami pagrindinį studijų kurso baigimo tikslą, įskaitant profesinį rengimą [pagal įstatymus arba administracinę praktiką, iš esmės siekdami baigti studijas, įskaitant profesinį mokymą], ir
- turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje ir užtikrina atitinkamą nacionalinę instituciją pateikdami deklaraciją ar kitokiu jų pasirinktu lygiaverčiu būdu, kad

jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai; arba

- d) yra Sąjungos pilietį, kuris atitinka a, b arba c punkto reikalavimus, lydintys ar kartu vykstantys šeimos nariai.
2. Šio straipsnio 1 dalyje nurodyta gyvenimo šalyje teisė taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai, lydintiems ar vykstantiems kartu su Sąjungos piliečiu priimančiojoje valstybėje narėje, jei toks Sąjungos pilietis atitinka 1 dalies a, b arba c punkto reikalavimus.“
- 8 Direktyvos 2004/38 12 straipsnio „Gyvenimo šalyje teisės išlikimas šeimos nariams mirus arba išvykus Sąjungos piliečiui“ 2 dalies antroje pastraipoje numatyta:
- „Prieš įgydami nuolatinio gyvenimo [šalyje] teisę atitinkami asmenys turi įrodyti, kad yra darbuotojai arba savarankiškai dirbantieji arba kad jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai ir priimančiojoje valstybėje narėje turi visavertį sveikatos draudimą arba kad jie yra priimančiojoje valstybėje narėje jau sukurtos šiuos reikalavimus atitinkančio asmens šeimos nariai. <...>“
- 9 Šios direktyvos 14 straipsnio „Teisės gyventi šalyje išlaikymas“ 2 dalies pirmoje pastraipoje nustatyta:
- „Sąjungos piliečiai ir jų šeimos nariai 7, 12 ir 13 straipsniuose numatytą teisę gyventi šalyje [turi] tol, kol jie atitinka ten nustatytus reikalavimus.“
- 10 Minėtos direktyvos IV skyriaus 16–21 straipsniuose įtvirtintos nuostatos, reglamentuojančios teisę nuolat gyventi šalyje.
- 11 Direktyvos 2004/38 I skirsnio „Atitiktis reikalavimams“ 16 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatyta:
- „1. Sąjungos piliečiai, kurie priimančiojoje valstybėje narėje legaliai gyveno ištisinį penkerių metų laikotarpį, turi nuolatinio gyvenimo joje teisę. Šiai teisei netaikomi III skyriuje numatyti reikalavimai.
2. Šio straipsnio 1 dalis taip pat taikoma šeimos nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai ir legaliai gyveno priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu ištisinį penkerių metų laikotarpį.“
- Reglamentas (ES) Nr. 492/2011*
- 12 2011 m. balandžio 5 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 492/2011 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Sąjungoje (OL L 141, 2011, p. 1) 1 konstatuojamojoje dalyje numatyta:
- „1968 m. spalio 15 d. Tarybos reglamentas (EEB) Nr. 1612/68 dėl laisvo darbuotojų judėjimo Bendrijoje [(OL L 257, 1968, p. 2; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 5 sk., 1 t., p. 15)] buvo keletą kartų iš esmės keičiamas. Dėl aiškumo ir racionalumo minėtas reglamentas turėtų būti kodifikuotas.“

- 13 Reglamento Nr. 492/2011 10 straipsnyje, kuris atitinka Reglamento Nr. 1612/68 12 straipsnį, nustatyta:

„Valstybės narės piliečio, dirbančio arba dirbusio kitos valstybės narės teritorijoje, vaikai priimami į tos valstybės bendrojo lavinimo, pameistrystės ir profesinio mokymo mokyklas tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir tos valstybės piliečiai, jeigu šie vaikai gyvena jos teritorijoje.

Valstybės narės stengiasi, kad tokiems vaikams būtų sudarytos kiek įmanoma geresnės sąlygos lankyti pirmiau minėtas mokyklas.“

Susitarimas dėl išstojimo

- 14 2020 m. sausio 30 d. Sprendimu (ES) 2020/135 dėl Susitarimo dėl Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės išstojimo iš Europos Sąjungos ir Europos atominės energijos bendrijos (EAEB) sudarymo (OL L 29, 2020, p. 1) Europos Sąjungos Taryba Europos Sąjungos ir EAEB vardu patvirtino šį susitarimą (OL L 29, 2020, p. 7, toliau – susitarimas dėl išstojimo), jis buvo pridėtas prie šio sprendimo.

- 15 Susitarimo dėl išstojimo 86 straipsnio „Nebaigtos nagrinėti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo bylos“ 2 ir 3 dalyse nustatyta:

„2. Europos Sąjungos Teisingumo Teismas toliau turi jurisdikciją Jungtinės Karalystės teismų prašymu priimti prejudicinį sprendimą, jei prašymas pateiktas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos.

3. Šiame skyriuje laikoma, kad byla iškelta Europos Sąjungos Teisingumo Teisme <...> tuo momentu, kai atitinkamai Teisingumo Teismo <...> kanceliarija užregistravo dokumentą, kuriuo pradėdama byla.“

- 16 Susitarimo dėl išstojimo 89 straipsnio 1 dalyje nustatyta:

„Iki pereinamojo laikotarpio pabaigos paskelbti Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimai ir nutartys ir po pereinamojo laikotarpio pabaigos paskelbti tokie sprendimai ir nutartys 86 ir 87 straipsniuose nurodytose bylose Jungtinei Karalystei ir jos teritorijoje yra privalomi vis[os] apimt[ies].“

- 17 Pagal susitarimo dėl išstojimo 126 straipsnį pereinamasis laikotarpis prasidėjo šio susitarimo įsigaliojimo dieną, t. y. 2020 m. vasario 1 d., ir baigėsi 2020 m. gruodžio 31 d.

Jungtinės Karalystės teisė

- 18 Direktyva 2004/38 į Jungtinės Karalystės teisę perkelta 2006 m. *Immigration (European Economic Area) Regulations 2006* (2006 m. Imigracijos (Europos ekonominėje erdvėje) taisyklės, toliau – 2006 m. Imigracijos taisyklės), kurios vėliau buvo konsoliduotos 2016 m. *Immigration (European Economic Area) Regulations 2016* (2016 m. Imigracijos (Europos ekonominėje erdvėje) taisyklės, toliau – 2016 m. Imigracijos taisyklės).

- 19 2016 m. Imigracijos taisyklių 4 straipsnio 1 dalyje apibrėžiamos įvairios Sąjungos piliečių kategorijos, nurodytos Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies a–c punktuose, t. y. atitinkamai pagal darbo sutartį dirbantys asmenys, savarankiškai dirbantys asmenys, savarankiški asmenys ir

- studentai. 4 straipsnio 1 dalies c punkte „savarankiškas asmuo“ apibrėžiamas kaip asmuo, turintis pakankamai išteklių, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta Jungtinės Karalystės socialinės paramos sistemai, ir kuris turi visavertį sveikatos draudimą Jungtinėje Karalystėje.
- 20 2016 m. Imigracijos taisyklių 4 straipsnio 3 dalyje aiškiai nurodyta, kad reikalavimas savarankiško asmens šeimos nariams, kurių teisė gyventi šalyje siejama su šio asmens teise gyventi šalyje, turėti visavertį sveikatos draudimą Jungtinėje Karalystėje tenkinamas tik tuo atveju, jei šis draudimas apima ir savarankišką asmenį, ir jo šeimos narius.
- 21 2016 m. Imigracijos taisyklių 6 straipsnio 1 dalyje apibrėžta sąvoka „teisę turintys asmenys“, kaip tai suprantama pagal minėtas taisykles. Pagal šio 6 straipsnio 1 dalies d punktą sąvoka „teisę turintis asmuo“ apima savarankiškus asmenis, kaip tai suprantama pagal šių taisyklių 4 straipsnio 1 dalies c punktą.
- 22 Pagal 2016 m. Imigracijos taisyklių 14 straipsnio 1 dalį asmuo, turintis teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje, joje gyvena tol, kol ši teisė pasibaigia.
- 23 Pagal 2016 m. Imigracijos taisyklių 15 straipsnio 1 dalies a punktą Europos ekonominės erdvės (EEE) pilietis, kuris gyveno Jungtinėje Karalystėje ištisinį penkerių metų laikotarpį, įgyja teisę nuolat gyventi šalyje. Pagal šio 15 straipsnio 1 dalies b punktą tas pats taikoma EEE piliečio šeimos nariui, kuris pats nėra valstybės narės pilietis, bet gyveno Jungtinėje Karalystėje kartu su šiuo piliečiu pagal minėtas taisykles ištisinį penkerių metų laikotarpį.
- 24 2016 m. Imigracijos taisyklių 16 straipsnyje, kuris atitinka 2006 m. Imigracijos taisyklių 15a straipsnį, numatytos sąlygos, kuriomis asmuo gali būti pripažintas turinčiu išvestinę teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje. Pagal 2016 m. Imigracijos taisyklių 16 straipsnio 1 ir 2 dalis asmuo, kuris iš esmės atsakingas už Jungtinėje Karalystėje gyvenančio EEE piliečio globą, turi išvestinę teisę gyventi šioje valstybėje, kai EEE pilietis yra jaunesnis nei 18 metų, gyvena Jungtinėje Karalystėje kaip savarankiškas asmuo ir negalėtų likti Jungtinėje Karalystėje, jei minėtas asmuo išvyktų iš Jungtinės Karalystės neribotam laikotarpiui.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

- 25 VI yra Pakistano pilietė, gyvenanti su savo vyru, taip pat Pakistano piliečiu, ir jų keturiais vaikais Šiaurės Airijoje (Jungtinė Karalystė). 2004 m. ten gimė jų sūnus, Airijos pilietis.
- 26 VI ir jos vyras turi pakankamai lėšų savo ir jų šeimos poreikiams patenkinti. Konkrečiai kalbant, VI vyras dirbo ir mokėjo mokesčius visais pagrindinėje byloje nagrinėjamais laikotarpiais. VI, kuri iš pradžių rūpinosi jų vaikais, dirba ir moka mokesčius nuo 2016 m. balandžio mėn.
- 27 Pagrindinės bylos šalys sutaria, kad bent jau laikotarpiu nuo 2006 m. rugpjūčio 17 d. iki 2014 m. rugpjūčio 16 d. VI ir jos šeima turėjo visavertį sveikatos draudimą, todėl pagal 2006 m. Imigracijos taisyklių 15a straipsnio 1 ir 2 dalis VI turėjo išvestinę teisę gyventi šalyje kaip asmuo, kuris iš esmės užtikrina „savarankiško“ EEE piliečio vaiko globą.
- 28 Šalys taip pat neginčija, kad VI sūnus, teisėtai išgyvenęs Jungtinėje Karalystėje ištisinį penkerių metų laikotarpį, įgijo teisę nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje.

- 29 Vis dėlto pagrindinės bylos šalys nesutaria dėl VI teisės už laikotarpius nuo 2006 m. gegužės 1 d. iki 2006 m. rugpjūčio 20 d. ir nuo 2014 m. rugpjūčio 18 d. iki 2016 m. rugsėjo 25 d. gauti, pirma, mokesčio kreditą dėl išlaikomo vaiko ir, antra, šeimos išmokas. Abu ieškiniai, susiję su prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo pagrindinėje byloje nagrinėjamais ginčais, buvo sujungti, kad būtų pateiktas šis prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nes jų dalykas yra tas pats, t. y. VI teisė gyventi Jungtinėje Karalystėje nagrinėjamaiais laikotarpiais.
- 30 Iš tiesų, anot HMRC, VI neturėjo tokios teisės, nes minėtais laikotarpiais nebuvo apdrausta visaverčiu sveikatos draudimu. Todėl ji negali gauti nei mokesčio kredito dėl išlaikomo vaiko, nei šeimos išmokų. Vis dėlto šiuo metu HMRC pripažįsta, kad galimos permokos sumos negalima susigrąžinti iš VI, nes ji niekada neiškraipė arba nenuslėpė faktinių aplinkybių.
- 31 Šiomis aplinkybėmis *Social Security Appeal Tribunal (Northern Ireland)* (Šiaurės Airijos socialinės apsaugos bylų apeliacinis teismas, Jungtinė Karalystė) nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:
- „1. Ar vaikas, kuris nuolat gyvena EEE, turi turėti visavertį sveikatos draudimą, kad išsaugotų teisę gyventi šalyje, kaip jo pagal [2016 m. Imigracijos taisyklių] 4 taisyklės 1 dalį būtų to reikalaujama kaip iš savarankiško asmens?
2. Ar, atsižvelgiant į Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalį ir 2010 m. vasario 23 d. Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą *Teixeira* (C-480/08, EU:C:2010:83, 70 punktas), 2016 m. Imigracijos taisyklių 4 straipsnio 3 dalies b punkte nustatytas reikalavimas (t. y. kad studentas ar savarankiškas asmuo turėtų visavertį sveikatos draudimą Jungtinėje Karalystėje, atsižvelgiant į 2016 m. Imigracijos taisyklių 16 straipsnio 2 dalies b punkto ii papunktį, tenkinamas tik tuo atveju, jei toks draudimas taikomas tiek tam asmeniui, tiek visiems atitinkamiems jo šeimos nariams) yra neteisėtas pagal Sąjungos teisę?
3. Ar, atsižvelgiant į 2014 m. Sprendimą *Ahmad / Secretary of State for the Home Department* (Civ 988, 53 punktą), Jungtinės Karalystės ir Airijos Respublikos sudaryti abipusiai bendros kelionių erdvės susitarimai dėl sveikatos draudimo laikomi abipusiai susitarimais, taigi, pagal juos pripažįstama, kad taikomas visavertis sveikatos draudimas pagal 2016 m. Imigracijos taisyklių 4 straipsnio 1 dalį?“

Dėl Teisingumo Teismo jurisdikcijos

- 32 Iš suformuotos jurisprudencijos matyti, kad Teisingumo Teismas turi įvertinti sąlygas, kuriomis į jį kreipiasi nacionalinis teismas, ir patikrinti savo paties jurisdikciją (2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 33 Šiuo aspektu reikia pažymėti, kad ESS 19 straipsnio 3 dalies b punkte ir SESV 267 straipsnio pirmoje pastraipoje numatyta, kad Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinius sprendimus dėl Sąjungos teisės išaiškinimo ir Sąjungos institucijų priimtų aktų galiojimo. Šio 267 straipsnio antroje pastraipoje iš esmės pažymėta, kad, kai klausimas, dėl kurio gali būti pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kyla valstybės narės teismo nagrinėjamoje byloje, tas teismas, manydamas, kad sprendimui priimti reikia išaiškinimo šiuo klausimu, gali prašyti Teisingumo Teismą priimti dėl jo prejudicinį sprendimą.

- 34 Nagrinėjamu atveju 2020 m. vasario 1 d., kai įsigaliojo susitarimas dėl išstojimo, Jungtinė Karalystė išstojo iš Sąjungos ir taip tapo trečiąja šalimi. Tai reiškia, kad nuo šios dienos Jungtinės Karalystės teismai nebegali būti laikomi valstybės narės teismais.
- 35 Vis dėlto šio susitarimo 126 straipsnyje numatytas pereinamasis laikotarpis nuo minėto susitarimo įsigaliojimo dienos, t. y. 2020 m. vasario 1 d., iki 2020 m. gruodžio 31 d. Susitarimo 127 straipsnyje nustatyta, kad tuo laikotarpiu, išskyrus atvejus, kai susitarime numatyta kitaip, Jungtinėje Karalystėje ir jos teritorijoje taikoma Sąjungos teisė, kuri turi tokią pačią teisinę galią kaip ir Sąjungoje bei jos valstybėse narėse ir aiškinama bei taikoma pagal tuos pačius bendruosius principus ir metodus, kurie taikomi Sąjungoje.
- 36 Susitarimo dėl išstojimo 86 straipsnio 2 dalyje taip pat numatyta, kad Europos Sąjungos Teisingumo Teismas toliau turi jurisdikciją Jungtinės Karalystės teismų prašymu priimti prejudicinį sprendimą, jei prašymas pateiktas iki pereinamojo laikotarpio pabaigos. Be to, pagal to susitarimo 86 straipsnio 3 dalį laikoma, kad prašymas priimti prejudicinį sprendimą pateiktas, kaip tai suprantama pagal 2 dalį, tą dieną, kai Teisingumo Teismo kanceliarija užregistravo dokumentą, kuriuo pradeda byla.
- 37 Šį prašymą priimti prejudicinį sprendimą Jungtinės Karalystės teismas Teisingumo Teismui pateikė 2020 m. balandžio 7 d., t. y. nepasibaigus pereinamajam laikotarpiui, pagrindinėse bylose nagrinėjant ginčus dėl VI teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje laikotarpiais nuo 2006 m. gegužės 1 d. iki 2006 m. rugpjūčio 20 d. ir nuo 2014 m. rugpjūčio 18 d. iki 2016 m. rugsėjo 25 d. bei teisės už tuos laikotarpius dėl išlaikomo vaiko gauti mokesčio kreditą ir šeimos išmokas.
- 38 Iš to matyti, pirma, kad pagrindinėje byloje nagrinėjama situacija susijusi su laikotarpiais, buvusiais prieš Jungtinei Karalystei išstojant iš Sąjungos ir prieš pasibaigiant pereinamajam laikotarpiui, todėl patenka į Sąjungos teisės taikymo sritį *ratione temporis*. Antra, Teisingumo Teismas turi jurisdikciją priimti prejudicinį sprendimą dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašymo pagal šio susitarimo 86 straipsnio 2 dalį, kiek šiuo prašymu prašoma išaiškinti Sąjungos teisę.

Prašymas taikyti pagreitintą procedūrą

- 39 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas prašė Teisingumo Teismo šią bylą nagrinėti taikant pagreitintą procedūrą pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnį. Nors šis teismas pats nenurodė šio prašymo motyvų, iš jo sprendimo kreiptis dėl prejudicinio sprendimo matyti, kad jis buvo pateiktas gavus VI prašymą šiuo klausimu ir kad VI būtinybę pasinaudoti šia procedūra grindė tuo, kad, pirma, 2020 m. gruodžio 31 d. baigėsi susitarime dėl išstojimo numatytas pereinamasis laikotarpis, antra, HMRC vis dar siekė susigrąžinti sumas, kurios, jo teigimu, buvo neteisingai pervestos kaip mokesčio kreditas už išlaikomus vaikus, ir, trečia, nuo 2016 m. spalio mėn. VI negavo socialinių išmokų, į kurias, jos teigimu, turėjo teisę.
- 40 Procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo prašymu arba išimties tvarka savo iniciatyva Teisingumo Teismo pirmininkas, išklauses teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, gali nuspręsti nagrinėti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pagal pagreitintą procedūrą, jeigu dėl bylos pobūdžio reikia, kad ji būtų greitai išnagrinėta.

- 41 Šiuo klausimu svarbu priminti, kad tokia pagreitinta procedūra yra procesinė priemonė, skirta reaguoti į ypatingą nepaprastąją padėtį (2021 m. gruodžio 21 d. Sprendimo *Randstad Italia*, C-497/20, EU:C:2021:1037, 37 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 42 Nagrinėjamu atveju 2020 m. liepos 20 d. sprendimu Teisingumo Teismo pirmininkas, išklausęs teisėją pranešėją ir generalinį advokatą, atmetė prašymą taikyti pagreitintą procedūrą.
- 43 Pirma, dėl argumento, grindžiamo susitarime dėl išstojimo numatyto pereinamojo laikotarpio pabaiga, iš tiesų pažymėtina, kad iš šio susitarimo 89 straipsnio 1 dalies, aiškinamos kartu su jo 86 straipsnio 2 dalimi, matyti, jog Teisingumo Teismo prejudiciniai sprendimai, priimti pasibaigus pereinamajam laikotarpiui pagal Jungtinės Karalystės teismo prašymą, pateiktą iki šio laikotarpio pabaigos, yra privalomi visos apimties Jungtinės Karalystės teritorijoje.
- 44 Antra, dėl argumento, kad HMRC vis dar siekia susigrąžinti sumas, kurios, jo manymu, buvo neteisingai pervestos kaip mokesčių kreditai už išlaikomus vaikus, reikia pažymėti, kad, kaip matyti iš prašymą priimti prejudicinį sprendimą patekusio teismo nustatytų faktinių aplinkybių, prašyme priimti prejudicinį sprendimą, apibendrintame šio sprendimo 30 punkte, HMRC dabar pripažįsta, kad iš VI negali būti išieškota permokos suma, nes ji niekada neiškraipė ir nenuslėpė jokių esminių faktų.
- 45 Trečia, kalbant apie tai, kad nuo 2016 m. spalio mėn. VI negauna socialinių išmokų, į kurias teigia turinti teisę, reikia pažymėti, kad, net jei dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamuose ginčiuose, susijusiuose su laikotarpiais iki šios datos, priimtų teismų sprendimų HMRC būtų įpareigotas mokėti šias išmokas ir už vėlesnius laikotarpius, iš Teisingumo Teismui pateiktų dokumentų nematyti, kad dėl šių išmokų nemokėjimo VI ir jos šeima būtų atsidūrusi materialinio nepritekliaus padėtyje, kuri pateisintų pagreitinotą procedūrą taikymą (šiuo klausimu žr. 2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, 44 punktą). Vadinas, nei vien privačių asmenų interesu, kad būtų kuo greičiau nustatyta jiems pagal Sąjungos teisę suteikiamų teisių apimtis (kad ir koks šis interesas būtų svarbus ir teisiškai pagrįstas), nei ekonominiu ir socialiniu požiūriais opiu pagrindinės bylos pobūdžiu negalima pagrįsti būtinybės ją greitai išnagrinėti pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 105 straipsnio 1 dalį (šiuo klausimu žr. 2020 m. lapkričio 26 d. Nutarties *DSK Bank ir FrontEx International*, C-807/19, EU:C:2020:967, 38 punktą).
- 46 Tokiomis aplinkybėmis iš Teisingumo Teismui pateiktos informacijos nematyti, kad ši byla yra tokia skubi, kad būtų pateisinama išimties tvarka nukrypti nuo įprastų procesinių taisyklių, taikomų prašymams priimti prejudicinį sprendimą.

Dėl prejudicinių klausimų

Pirminės pastabos

- 47 Primintina, kad SESV 267 straipsnyje įtvirtinta bendradarbiavimo sistema pagrįsta griežtu nacionalinių teismų ir Teisingumo Teismo kompetencijos atskyrimu. Pagal šiame straipsnyje numatytą procedūrą nacionalines nuostatas turi aiškinti nacionaliniai teismai, o ne Teisingumo Teismas, ir pastarajam nepriklauso spręsti, ar vidaus teisės normos suderinamos su Sąjungos teisės nuostatomis. Tačiau Teisingumo Teismas yra kompetentingas pateikti nacionaliniam teismui

visapusišką teisės išaiškinimą, kuris šiam teismui leistų įvertinti vidaus teisės normų atitikimą Sąjungos teisės aktams (2020 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Syndicat CFTC*, C-463/19, EU:C:2020:932, 29 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).

- 48 Be to, vykstant šiai bendradarbiavimo procedūrai, Teisingumo Teismas turi pateikti nacionaliniam teismui naudingą atsakymą, kuris leistų šiam išspręsti nagrinėjamą bylą. Atsižvelgiant į tai, Teisingumo Teismui gali tekti performuluoti jam pateiktus klausimus (2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *The Department for Communities in Northern Ireland*, C-709/20, EU:C:2021:602, 61 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Šiuo klausimu Teisingumo Teismas turi iš visos nacionalinio teismo pateiktos informacijos, ypač iš prašymo priimti prejudicinį sprendimą motyvuojamosios dalies, atrinkti aiškintinus Sąjungos teisės klausimus, atsižvelgdamas į bylos dalyką (2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 34 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 49 Nagrinėjama atveju iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad pagrindinės bylos šalys neginčija, jog VI turi pakankamai lėšų savo ir sūnaus, Sąjungos piliečio, gimusio 2004 m., poreikiams patenkinti ir bent jau nuo 2006 m. rugpjūčio 17 d. iki 2014 m. rugpjūčio 16 d. turėjo visavertį sveikatos draudimą. Darytina išvada, kad VI sūnus ir ji, kaip vienas iš tėvų, faktiškai užtikrinantis jo globą, visą šį laikotarpį turėjo teisę gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal SESV 21 straipsnio 1 dalį ir Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą (pagal analogiją žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 42–47 punktus ir 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 41–53 punktus).
- 50 Taigi VI sūnus, teisėtai gyvenęs Jungtinėje Karalystėje ištisinį ilgesnį nei penkerių metų laikotarpį, vėliausiai 2011 m. rugpjūčio 17 d. įgijo teisę nuolat gyventi šioje valstybėje pagal Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalį.
- 51 Pagrindinės bylos susijusios su VI teise į mokesčio kreditą dėl išlaikomo vaiko ir šeimos išmokas už laikotarpį iki 2006 m. rugpjūčio 17 d., per kurį jos sūnus dar neturėjo teisės nuolat gyventi Jungtinėje Karalystėje pagal Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalį, ir, antra, laikotarpiu po 2014 m. rugpjūčio 16 d., per kurį jis tokią teisę turėjo. HMRC teigimu, už šiuos laikotarpius VI negali gauti nei mokesčio kredito už išlaikomą vaiką, nei šeimos išmokų, nes minėtais laikotarpiais jai nebuvo taikomas visavertis sveikatos draudimas, todėl ji neturėjo išvestinės teisės gyventi Jungtinėje Karalystėje.
- 52 Savo klausimais prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia išsiaiškinti, kiek Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatytas reikalavimas turėti visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje buvo taikomas VI ir jos sūnui tais pačiais laikotarpiais, ir prireikus – ar draudimo apsauga, kurią jie turėjo, buvo pakankama šiam reikalavimui įvykdyti. Taigi klausimus reikia performuluoti.

Dėl pirmojo klausimo

- 53 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia išsiaiškinti, ar SESV 21 straipsnį ir Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad vaikas, Sąjungos pilietis, kuris įgijo teisę nuolat gyventi šalyje, ir už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų privalo turėti visavertį sveikatos draudimą, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktą, kad išsaugotų savo teisę gyventi priimančiojoje valstybėje.

- 54 Kalbant apie šį vaiką, Sąjungos pilietį, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalyje aiškiai numatyta, jog teisei nuolat gyventi šalyje, kurią Sąjungos piliečiai įgyja teisėtai pragyvenę priimančiosios valstybės narės teritorijoje ištisus penkerius metus, „netaikomos III skyriuje nustatytos sąlygos“. Todėl šiai teisei netaikomos šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punkte numatytos sąlygos turėti sau ir savo šeimai pakankamai lėšų ir visavertį sveikatos draudimą.
- 55 Iš tiesų pagal minėtos direktyvos 18 konstatuojamąją dalį šiuo klausimu numatyta, jog „siekiant, kad nuolatinio gyvenimo šalyje teisė būtų tikras integravimosi į priimančiosios valstybės narės visuomenę variklis, kartą ją suteikus, nebeturėtų būti keliami jokie reikalavimai“.
- 56 Dėl vieno iš tėvų, trečiosios valstybės piliečio, kuris faktiškai globoja minėtą vaiką, reikia pažymėti, kad Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 2 dalis, pagal kurią šio straipsnio 1 dalis taip pat taikoma šeimoms nariams, kurie nėra valstybės narės piliečiai ir teisėtai gyvena priimančiojoje valstybėje narėje su Sąjungos piliečiu ištisinį penkerių metų laikotarpį, netaikoma tokio vieno iš tėvų situacijai.
- 57 Iš tiesų, kaip matyti iš Direktyvos 2004/38 2 straipsnio 2 dalies, „šėimos nario“ sąvoka, kaip ji suprantama pagal tą direktyvą, kalbant apie Sąjungos piliečio giminaičius pagal tiesiąją aukštutinę liniją, apsiriboja „išlaikomais tiesioginiais giminaičiais, esančiais aukščiau pagal giminystės liniją“. Todėl, kai nepilnametis Sąjungos pilietis yra išlaikomas savo vieno iš tėvų, kuris yra trečiosios šalies pilietis, pastarasis negali teigti, kad yra „išlaikomas“ tiesioginis giminaitis, esantis aukščiau pagal giminystės liniją, kaip tai suprantama pagal minėtą direktyvą, kad galėtų naudotis teise gyventi priimančiojoje valstybėje narėje (šiuo klausimu žr. 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 50 punktą ir jame nurodytą jurisprudenciją).
- 58 Vis dėlto pagal suformuotą jurisprudenciją pagal Sąjungos teisę nepilnamečiui kitos valstybės narės piliečiui suteikta teisė nuolat gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, siekiant užtikrinti šios teisės veiksmingumą, reiškia, kad turi būti laikoma, jog pagal SESV 21 straipsnį vienam iš tėvų, kuris faktiškai globoja šį nepilnametį Sąjungos pilietį, suteikiama teisė gyventi kartu su juo priimančiojoje valstybėje narėje, neatsižvelgiant į šio vieno iš tėvų pilietybę (šiuo klausimu žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 45 ir 46 punktus ir 2016 m. rugsėjo 13 d. Sprendimo *Rendón Marín*, C-165/14, EU:C:2016:675, 51 ir 52 punktus).
- 59 Darytina išvada, kad Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytų reikalavimų netaikymas po to, kai minėtas nepilnametis įgijo teisę nuolat gyventi šalyje pagal šios direktyvos 16 straipsnio 1 dalį, pagal SESV 21 straipsnį taikomas ir šiam vienam iš tėvų.
- 60 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į pirmąjį klausimą reikia atsakyti: SESV 21 straipsnis ir Direktyvos 2004/38 16 straipsnio 1 dalis aiškintini taip, kad nei vaikas, Sąjungos pilietis, kuris įgijo teisę nuolat gyventi šalyje, nei už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų neprivalo turėti visaverčio sveikatos draudimo, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktą, kad išsaugotų savo teisę gyventi priimančiojoje valstybėje.

Dėl antrojo klausimo

- 61 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės siekia sužinoti, ar SESV 21 straipsnį ir Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad, kalbant apie laikotarpius iki vaiko, Sąjungos piliečio, teisės nuolat gyventi

- priimančiojoje valstybėje įgijimo, tiek tas vaikas, kai jam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą, tiek už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų turi turėti visavertį sveikatos draudimą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.
- 62 Pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą visi Sąjungos piliečiai turi teisę gyventi kitos valstybės narės teritorijoje ilgiau kaip tris mėnesius, „jei jie turi pakankamai išteklių sau ir savo šeimos nariams, kad per savo gyvenimo šalyje laikotarpį netaptų našta priimančiosios valstybės narės socialinės paramos sistemai, ir turi visavertį sveikatos draudimą priimančiojoje valstybėje narėje“.
- 63 Kaip generalinis advokatas nurodė savo išvados 48 ir 49 punktuose, nors šios nuostatos formuluotė anglų kalba yra šiek tiek dviprasmiška, iš kitų šios nuostatos versijų, pavyzdžiui, vokiečių, ispanų, prancūzų ir italų kalbomis, ir iš bendros Direktyvos 2004/38 sistemos ir tikslo matyti, kad pagal šią nuostatą ne tik Sąjungos pilietis, bet ir kartu su juo priimančiojoje valstybėje gyvenantys jo šeimos nariai turi būti apdrausti visaverčiu sveikatos draudimu.
- 64 Šiuo atžvilgiu svarbu pabrėžti, kaip nurodyta šio sprendimo 58 punkte, kad nors vienas iš tėvų, kuris faktiškai globoja nepilnametį Sąjungos pilietį, nėra šio nepilnamečio šeimos narys, kaip tai suprantama pagal Direktyvą 2004/38, vis dėlto nepilnamečiam Sąjungos piliečiui šia direktyva suteikta teisė gyventi šalyje ilgiau nei tris mėnesius ir trumpiau nei penkerius metus, siekiant užtikrinti šios teisės gyventi šalyje veiksmingumą, taikoma ir šiam tėvui pagal SESV 21 straipsnį.
- 65 Taigi siekiant nustatyti, ar vienas iš tėvų, trečiosios šalies pilietis, turi tokią teisę gyventi šalyje dėl savo vaiko, Sąjungos piliečio, padėties, reikia išnagrinėti, ar šis vaikas atitinka Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkte nustatytas sąlygas. Siekiant tai nustatyti, turi būti laikoma, kad šios sąlygos pagal analogiją taikomos minėtam vienam iš tėvų.
- 66 Teisingumo Teismas jau turėjo progą konstatuoti, kad iš Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punkto, siejamo su jos 10 konstatuojamąja dalimi ir 14 straipsnio 2 dalimi, matyti, kad ekonomiškai neaktyvus Sąjungos pilietis, gyvenantis priimančiojoje valstybėje narėje ilgesnį nei trijų mėnesių, tačiau trumpesnį nei penkerių metų laikotarpį, visų pirma turi turėti visavertį savo ir savo šeimos narių sveikatos draudimą, kad netaptų nepagrįsta našta viešiesiems šios valstybės narės finansams (2021 m. liepos 15 d. Sprendimo *A (Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos)*, C-535/19, EU:C:2021:595, 53–55 punktai).
- 67 Kalbant apie vaiko, kuris yra Sąjungos pilietis ir gyvena priimančiojoje valstybėje su vienu iš tėvų, kuris faktiškai jį globoja, padėtį, šis reikalavimas tenkinamas tiek tuo atveju, kai šis vaikas yra apdraustas visaverčiu sveikatos draudimu, taikomu ir vienam iš jo tėvų, tiek tuo atveju, kai šis tėvas yra apdraustas tokiu draudimu, kuris taikomas ir vaikui (pagal analogiją žr. 2004 m. spalio 19 d. Sprendimo *Zhu ir Chen*, C-200/02, EU:C:2004:639, 29–33 punktus).
- 68 Nagrinėjamu atveju iš bylos medžiagos matyti, kad nagrinėjamu laikotarpiu VI ir jos sūnus nuo 2006 m. gegužės 1 d. iki 2006 m. rugpjūčio 20 d. buvo apdrausti pagal Jungtinės Karalystės valstybinį sveikatos draudimą, nemokamai suteiktą *National Health Service* (Nacionalinė sveikatos tarnyba).
- 69 Šiuo atžvilgiu svarbu priminti, kad nors laikydamosi proporcingumo principo priimančioji valstybė narė gali nustatyti, kad jos teritorijoje esančio ekonomiškai neaktyvus Sąjungos piliečio draudimas jos valstybiniu sveikatos draudimu pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą siejamas su sąlygomis, kuriomis siekiama užtikrinti, kad šis pilietis netaptų nepagrįsta

našta tos valstybės narės finansams, kaip antai šio piliečio sudarytu visaverčiu privačiu sveikatos draudimu, leidžiančiu atlyginti valstybei narei jos patirtas sveikatos priežiūros išlaidas už šį pilietį, arba šio piliečio mokama įmoka į šios valstybės narės valstybinio sveikatos draudimo sistemą (2021 m. liepos 15 d. Sprendimas *A (Visuomenės sveikatos priežiūros paslaugos)*, C-535/19, EU:C:2021:595, 59 punktas), vis dėlto konstatuotina, kad jeigu Sąjungos pilietis yra įtrauktas į tokią valstybės sveikatos draudimo sistemą priimančiojoje valstybėje narėje, jis yra apdraustas visaverčiu sveikatos draudimu, kaip tai suprantama pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą.

- 70 Be to, esant tokiai situacijai, kaip nagrinėjama pagrindinėje byloje, kai ekonomiškai neaktyvus Sąjungos pilietis yra vaikas, kurio vienas iš tėvų, trečiosios šalies pilietis, dirbo ir nagrinėjamu laikotarpiu buvo apmokestintas priimančiojoje valstybėje narėje, būtų neproporcinga šiam vaikui ir tėvui, faktiškai globojančiam vaiką, nesuteikti teisės gyventi šalyje pagal Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą vien dėl to, kad per šį laikotarpį jie buvo nemokamai apdrausti pagal šios valstybės sveikatos draudimo sistemą. Iš tiesų negalima teigti, kad toks nemokamas draudimas tokiomis aplinkybėmis yra nepagrįsta našta šios valstybės finansams.
- 71 Galiausiai dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusių teismo antrajame klausime nurodyto 2010 m. vasario 23 d. Sprendimo *Teixeira* (C-480/08, EU:C:2010:83) 70 punkto reikia konstatuoti, kad ta byla neturi reikšmės šiai bylai. Tiesa, Teisingumo Teismas nusprendė, kad teisė gyventi priimančiojoje valstybėje narėje, kuria naudojasi vienas iš tėvų, faktiškai globojantis vaiką, kuris naudojasi teise studijuoti pagal Reglamento Nr. 1612/68 12 straipsnį, nėra siejama su sąlyga, kad tas vienas iš tėvų turi turėti pakankamai lėšų, kad netaptų našta šios valstybės narės socialinės paramos sistemai savo gyvenimo joje metu, ir visavertį sveikatos draudimą šioje valstybėje. Tačiau pagal Reglamento Nr. 1612/68 12 straipsnį ir jį pakeitusį Reglamento Nr. 492/2011 10 straipsnį, teisės suteikiamos tik valstybės narės piliečio, kuris dirba arba dirbo priimančiosios valstybės narės teritorijoje, šeimos vaikams. VI vyras ir atitinkamo vaiko tėvas yra trečiosios valstybės pilietis.
- 72 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, į antrąjį klausimą reikia atsakyti, kad SESV 21 straipsnį ir Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad, kalbant apie laikotarpius iki vaiko, Sąjungos piliečio, teisės nuolat gyventi priimančiojoje valstybėje įgijimo, tiek tas vaikas, kai jam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą, tiek už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų turi turėti visavertį sveikatos draudimą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.

Dėl trečiojo klausimo

- 73 Trečiuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas siekia sužinoti, ar po 2014 m. *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* ((Anglijos ir Velso) Apeliacinis teismas (Civilinių bylų skyrius), Jungtinė Karalystė) priimto sprendimo galiojantys Jungtinės Karalystės ir Airijos abipusiai susitarimai, susiję su bendra kelionių erdve ir taikomi sveikatos draudimui, turi būti laikomi „abipusiais susitarimais“, taigi, ir visaverčiu sveikatos draudimu, kaip tai suprantama pagal 2016 m. Imigracijos taisyklių 4 straipsnio 1 dalį.
- 74 Nors, atsižvelgiant į šio sprendimo 47–52 punktuose išdėstytus pirminius argumentus, atrodo, kad šį klausimą galima performuluoti taip, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia Teisingumo Teismo, ar Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktas turi būti aiškinamas taip, kad abipusiai susitarimai, kaip antai galiojantys Jungtinės Karalystės ir Airijos abipusiai susitarimai, susiję su bendra kelionių erdve ir taikomi sveikatos draudimui, gali

atitikti visaverčio sveikatos draudimo, kaip jis suprantamas pagal šią nuostatą, reikalavimą, reikia konstatuoti, kad prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nepateikia jokios informacijos apie šių susitarimų turinį ir jų reikšmę pagrindinei bylai.

- 75 Iš suformuotos jurisprudencijos taip pat matyti, kad, siekiant pateikti nacionaliniam teismui naudingą Sąjungos teisės aktų išaiškinimą, būtina, kad šis teismas aprašytų faktinį ir teisinį pagrindą, su kuriuo susiję jo pateikiami klausimai, arba bent paaiškintų faktines aplinkybes, kuriomis jie grindžiami. Be to, prašyme priimti prejudicinį sprendimą turi būti nurodytos tikslios priežastys, dėl kurių nacionalinis teismas kelia Sąjungos teisės aiškinimo klausimus ir mano, kad būtina Teisingumo Teismui pateikti prejudicinį klausimą (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Obala i lučice*, C-307/19, EU:C:2021:236, 49 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija).
- 76 Šie prašymo priimti prejudicinį sprendimą turiniui keliami reikalavimai aiškiai išdėstyti Procedūros reglamento 94 straipsnyje, kurio prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas turi laikytis bendradarbiaudamas pagal SESV 267 straipsnį (2021 m. kovo 25 d. Sprendimo *Obala i lučice*, C-307/19, EU:C:2021:236, 50 punktą ir jame nurodyta jurisprudencija). Šie reikalavimai taip pat pateikiami Europos Sąjungos Teisingumo Teismo rekomendacijose nacionaliniams teismams dėl prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikimo (OL C 380, 2019, p. 1).
- 77 Kadangi nagrinėjamu atveju prašymas priimti prejudicinį sprendimą neatitinka minėtų reikalavimų, kiek tai susiję su trečiuoju klausimu, jis yra nepriimtinas.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 78 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (penktoji kolegija) nusprendžia:

- SESV 21 straipsnį ir 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2004/38/EB dėl Sąjungos piliečių ir jų šeimos narių teisės laisvai judėti ir gyventi valstybių narių teritorijoje, iš dalies keičiančios Reglamentą (EEB) Nr. 1612/68 ir panaikiniančios direktyvas 64/221/EEB, 68/360/EEB, 72/194/EEB, 73/148/EEB, 75/34/EEB, 75/35/EEB, 90/364/EEB, 90/365/EEB ir 93/96/EEB, 16 straipsnio 1 dalį reikia aiškinti taip, kad nei vaikas, Sąjungos pilietis, kuris įgijo teisę nuolat gyventi šalyje, nei už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų neprivalo turėti visaverčio sveikatos draudimo, kaip tai suprantama pagal šios direktyvos 7 straipsnio 1 dalies b punktą, kad išsaugotų savo teisę gyventi priimančiojoje valstybėje.**
- SESV 21 straipsnį ir Direktyvos 2004/38 7 straipsnio 1 dalies b punktą reikia aiškinti taip, kad, kalbant apie laikotarpius iki vaiko, Sąjungos piliečio, teisės nuolat gyventi priimančiojoje valstybėje įgijimo, tiek tas vaikas, kai jam prašoma suteikti teisę gyventi šalyje pagal 7 straipsnio 1 dalies b punktą, tiek už jo globą faktiškai atsakingas vienas iš tėvų turi turėti visavertį sveikatos draudimą, kaip tai suprantama pagal šią direktyvą.**

Parašai.